

GRABIA (145) *sb m*

grabia (101), **hrabia** (43), **krabia** (1); grabia *Mymer*¹, *BartBydgc* (2), *FalZioł*, *BielŻyw*, *MiechGlab* (3), *LibLeg* (4), *WróbŻółtGlab*, *LubPs*, *KrowObr* (2), *BielKron* (43), *GórnDworz* (4), *BielSat*, *StryjWjaz* (9), *PapPan* (3), *ActReg*, *OrzJan*, *KolakCath*, *JanNKar*, *SarnStat* (13); hrabia *GroicPorz*, *RejZwierc* (6), *OrzRozm*, *RejZwierc*, *SkarJedn*, *SkarŻyw* (15), *KochSz* (2), *KochPam* (5), *KochTarn* (5), *PudłFr*, *KochWr*, *PapUp*, *KochPij*; krabia *Murm*; grabia : hrabia *StryjKron* (8 : 1).

Oba a jasne (w tym w pierwszym 3 r., w końcowym 2 r. błędne znakowanie).

sg *N* grabia (66). ◇ *G* grabie (14). ◇ *D* grabi (10). ◇ *A* grabię (10) [w tym: -e (1)]. ◇ *I* grabią (3). ◇ *L* grabi (1). ◇ *V* hrabia (10). ◇ *pl N* grabiowie (13). ◇ *G* grabi(o)w (10). ◇ *D* grabi(o)m (2). ◇ *A* grabie (3). ◇ *I* grabiami (3).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. Tytuł możnego pana feudalnego, szczególnie w krajach Europy zachodniej (może związany z pewną funkcją); comes *Murm*, *Mymer*¹, *BartBydgc*, *Cn* (142) : *Mymer*¹ 10V; *BartBydgc* 31b; *KrowObr* 31v; (*marg*) *Fonteiro*. Portugalcy. pánowie. (-) Książę *Brigáncyi*skie/ Książę *Kolimbrieni*skie/ [...] *Márgrábiá* de monte maior/ *Márgrábiá* de Ferreirá. Ieśt też y *Grábiow* wiele. *BielKron* 279v, 279v, 286v; y *Konftántyn Cefarz* wielki/ *vczynił* go *Hrábiá*/ y dawał mu wielkie dary *SkarŻyw* 457, 293 [2 r.], 566, 571 [2 r.], 572 [2 r.].

W połączeniu z imieniem, nazwiskiem, nazwą miejscowości lub przymiotnikiem od nazwy miejscowości [w tym: grabia czego (2), z czego (2); w połączeniu z jednym określeniem: grabia + określenie (15), określenie + grabia (7); w połączeniu z dwoma lub więcej określeniami: określenie + grabia + określenie (17)] (39): ále gdy był zábit ten Grábiá Iofredus/ Papież z więzyenia vciekł do Othoná. BielKron 174v; FVlko czwarty krol Ierozolimki/ zyeć Bálduinow/ Grábiá Andágáwen. BielKron 178v; przeto Ráymundus Grábiá Trypolitáńki opiekę przyiął BielKron 179; RVdolfus Grábiá Allácyey BielKron 184; ADolfus Grábiá z Náław wybran ieśt od E3ektorow ná Cefárstwo BielKron 184v; obległ ná Wirtemburku Eboreárdá Grábię BielKron 186v; opieká przyfzłá corek ná Arráńkiego Grábie Iákubá Hámáłthá BielKron 220v; ftholec Grábiow Holdenburku BielKron 290v; Ale Mágnum thák rzeczony/ Grábiá/ ktory tám był vrzędnikiem/ zebrałfzy fie z pośpolithym człowiekiem poráził ie w tył BielKron 352; Wlzákże dáli iednę ftárzłą Annę Grábi Cyliyskiemu BielKron 377, 173, 185v, 186v, 191, 213v (28); Y zwyczáiem ftarych onych/ iáko vczynił Grábiá Bálcer Castiglion [...]/ wypifałem rozmowy Dworzan W.K.M. Prądnicke. GórnDworz A2v; Przez Rhen fie przeprowádził tám w Hildebergu ftał/ Gdzie mu Grábiá ony Frydryk hoyną ftácyą dał. StryjWjaz B, B4v; VRodzony w zácnyim do mu Hrabiiow z Akwinu SkarŻyw 200; Czáfú one⁹⁰/ Áftazyuřz Hrábiá wypráwował fie z Medyolanu ná woynę SkarŻyw 566; Hrábię Olibará pozyfkał do klařtoru. SkarŻyw 572 marg, 571, 572, 574; iedno woýfko Witołd wiodł/ [...] Trzecie Miřtrz Liflandfki [...] z Algárdem Grábią Hohenfteinfkim StryjKron 487, 452.

W połączenia z nazwą kraju, krainy, z której pochodzi lub z przymiotnikiem od tej nazwy [w tym: z + G (3), w + L (1); w połączeniu z jednym określeniem: grabia + określenie (6), określenie + grabia (1); w połączeniu z dwoma określeniami: określenie + grabia + określenie (1)] (8): ziechali fie też byli z ryczyřstwem řwem, Mieczław Kazimirowicz, Opolfkie kxiążę/ Boleřław řin Depolda grabie

Morawkiego wezwan Szepiołka. *MiechGlab* 9, 12, 13; Rykárdus Kornubfki Grábiá w Angliey/ gdy wNiemieckiey Rzelzy miełfkał *KrowObr* 136; dozwolili Grábi s Kámpániey áby go poimał *BielKron* 174v; Robertowie dwá/ ieden Flándeyfki Grábiá/ drugi z Normándyey *BielKron* 178; *StryjWjaz* C2, C3v.

W połączeniach szeregowych (6): Woiewodłtwo Reńskie/ iełt imię dołtoieńftwá y vrzędú/ kthore Cefarzewie niegdy fundowali y nádáli/ iáko łá imioná Lánthgráfow/ Márzfáłkow/ Burgrábiow/ Grábiow. *BielKron* 288, 278, 375v; Z Borbony/ z Gwize/ z Medwy/ z Niuerny Kłiążetá/ Przeciw nim wyieżdżáli Grábiowie paniętá. *StryjWjaz* A4, B; *OrzJan* 16.

Szeregi: »grabia, (albo) grabina« (2): Comes. eyn groue ader grewyn Krábyá álbo grábyná. *Murm* 175; *BartBydg* 31b.

»(tak) książę, (i, jako) grabia« [szyk 3 : 1] (4): Tá źiemiá iełt práwie od zachodu ku Fránciey/ kthorą trzyma wiele Grábiow y Kłiążąt *BielKron* 284, 275, 287, 289v. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.*].

a. *Tytuł nadany panom polskim (69) :* *KochSz* A2; Iuż były przeciw tobie wyłáné okręty: Nie toli łá/ o Hrábiá/ niech ia będę ścięty. *KochPam* 86; Stárał łye/ áby Hrábiá był wolno pułczony *KochPam* 86, 85; *KochTarn* 73, 75, 76, 77; Nlewiém co mi łye słało móy Hrábiá v ciebie/ Tyś mi łam tylko wlażł w łeb/ iam zápomniał łiebie. *PudłFr* 55; ze nie masz daley iako Tęczynyn zalozono 250 lat, Dziad owego co zwielką głową. Carolus ie Grabiami poczynił niebarzo dobrą significatią. *ActReg* 73; *KochPij* C4; MY pánowie Duchowni y Swietcy/ Przełózeni/ Grábiowie/ Rycérztwo Szłáchtá/ Miáłtá/ y włyżfłká *Communitas* królestwá Polfkiégo [...]/ wiadomością oznáymuiemy *SarnStat* 219, 258, 1089.

W połączeniu z imieniem lub nazwiskiem, nazwą miejscowości lub przymiotnikiem od nazwy miejscowości [w tym: z czego (34), na czym (6), w czym (2); w połączeniu z jednym określeniem: grabia + określenie (17), określenie + grabia (5); w połączeniu z dwoma lub więcej określeniami: określenie + grabia + określenie (33)] (55): *FalZioł* +2; *BielŻyw nlb* 2; iako przisygał y zmwóy wczinil WielmożnyIan grabia wtarnowye Castellan Cracowsky *LibLeg* 6/77; Mikolay Grabia Chelmfzki Castellani y Lubomelfzki. Mikolai Boguľch Voiľki Lubelfzki i staroľta Crasnołtawľki. *LibLeg* 11/131v, 6/79v, 158v; Oľwieczonemu panu/ Panu Piotrowi Kmicie Grabi z Wifnicza *WróbfZółtGlab* A2; *LubPs* A2; *GroicPorz* A3; *RejZwierz* aav, aa3, bb3, 54, 69, 69v; Nieboľzczyk Pan Krakówfki ná Tarnowie Hrábiá/ powieđał mi/ że *OrzRozm* N2; *BielKron* 275, 353, 354v; *GórnDworz* E6v, K3v, O6v; *BielSat* G4v; Iáľnie wielmożnvm pánom pánom Hrábiom z Gorki/ pánu Lukáľzowi Woiewodzie Poznáńfkiemu y Stároľcie Buľkiemu *RejZwierz* A2; *StryjWjaz* A3v [2 r.], B3; *SkarJedn* A5; Z Drukárniey y nákládem Oľwieconego Pána Pána Mikoláia Chriľztofa Ráďziwiłá Kłiążećia na Ołyce y Nieświeź i Hrábie na Szydłowcu y Mirze. *SkarŻyw kt; StryjKron* 206 [3 r.], 215 [2 r.], 457, 587 marg; *KochSz* A2; TObie niechay tá kártá będzie poświećona/ Zacny Hrábiá/ z Tęczyná *KochPam* 79, 79, 84; *KochTarn* 73; *KochWr* 17; *Paprup* I; *KoľakCath* B; *JanNKar* A3; *SarnStat* 258 [5 r.], 1016, 1018, 1043, 1065, 1194.

2. *n-pers (3) :* Grábiowie. Nlnus naprzod wymyľlił walczyć krol w Syriey/ Ia wierzę ći Grábiowie w tym tám kráiu byli *Paprupan* S4v, S4v.

Cf **BURGRABIA**, [**FALCGRABIA**], [**GOGRABIA**], **GROF**

AL